1447H

كَشْفُ الْالْتِبَاسِ

عن حكم القتال في صف حماس

ҲАМАС САФИДА ЖАНГ ҚИЛИШ ҲУКМИ БОРАСИДАГИ ЧИГАЛЛИККА ОЧИҚЛИК КИРИТИШ

Носир:
ас-Сунна
-тақоббалаҳуллоҳ-
жавоб берди

Барча ҳамду санолар Аллоҳга хосдир. Ўзидан кейин бошқа пайғамбар келмайдиган зотга саловат ва салом бўлсин.
Аллоҳ таоло айтди: **«То фитна тугаб, бутун дин Аллоҳ учун бўлгунга қадар улар билан жанг қилингиз! Энди агар тўхтасалар, у ҳолда сизлар ҳам тўхтангиз! Зеро, фақат золимларга қарши душманлик қилиш мумкин», (Бақара: 193). Ва яна айтди: «(Эй мўминлар), сизларга нима бўлдики, Аллоҳ йўлида ва «Эй Роббимиз, бизни аҳолиси золим бўлган бу шаҳардан чиқар ва бизга Ўз ҳузурингдан бир дўст бергин, бизга Ўз ҳузурингдан бир ёрдамчи қилгин», деяётган эркаклар, аёллар ҳамда болалардан иборат бўлган бечораларни (қутқариш) йўлида жанг қилмаяпсизлар?!»** (Нисо: 75)

Далил бўлувчи томони: Жиҳод – мақсади олий бўлгани сари олий бўлувчи, юксалувчи василадир. Унинг биринчи мақсади – Аллоҳ йўлида, Унинг сўзи Ер юзида олий бўлиши учун жанг қилишдир. Сўнгра адолатни ўрнатиш ва Ер юзининг машриқи-ю мағрибидаги мусулмон бечораларга ёрдам беришдир. Аммо унинг (ажралиб турувчи) бирдан-бир мақсади эса – тавҳидни ёйиш. Мақсадлар ҳар хил бўлиши мумкин, (лекин улар) Аллоҳ азза ва жаллага қуллик қилиш юзасидан тавҳиддан қуйи ўринда туради ва тавҳидга тобе бўлади.

Байроқлар – айнан улар асос мақсад ва ниятлар ифодасидир. Улар:

1_ Аллоҳ йўлидаги байроқ:
Абу Мусо розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади: бир аъробий Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг олдиларига келди ва деди: **“Эй Росулуллоҳ, бир киши ғанимат учун жанг қилади ва яна бир киши (одамларнинг) тилига тушиш учун ва яна бир киши мартабасини кўрсатиб қўйиш учун..”, бошқа бир ривоятда “шижоати боис жанг қилади ва ҳамияти учун жанг қилади” ва яна бошқа бир ривоятда: “ғазабидан келиб чиқиб жанг қилади”.. “(буларнинг) қай бири Аллоҳ йўлида (жанг қилган ҳисобланади)? Росулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам айтдилар: Ким Аллоҳнинг калимаси энг олий бўлиши учун жанг қилган бўлса – ана ўша Аллоҳ йўлида (жанг қилибди)”**. (Муттафақун алайҳ)

Далил бўлувчи жойи: Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам “Аллоҳ йўлидаги жиҳод” маъносининг шаръий чегараси – ҳаддини белгилаб бердилар ва у: ким тавҳидни тарқатиш ҳамда Аллоҳнинг шариатини ҳакам қилиш орқали Аллоҳнинг калимаси энг олий бўлиши учун жанг қилса (Аллоҳ йўлида жанг қилибди). Бунинг асоси эса мусулмонлар имоми байроғи остида бўлишидир, ҳоҳ у (имом) солиҳ бўлсин, ҳоҳ фожир. Демак жиҳод – Аллоҳ таолонинг калимасини олий қилиш учун саркаш, муҳориб (мусулмонлар билан уруш ҳолатидаги) кофирлар, муртадлар, боғийлар ва шу кабилар билан жанг қилишда мусулмонлардан куч сарфлаш ва машаққат чекишни (талаб қилувчи ибодат) экан. Кўзланган муроди ва асос мақсади мана шу бўлган ҳар бир жиҳод – Аллоҳ йўлида ҳисобланади, булардан бошқа ҳар қандайи – жоҳилиятдир.

2_ Кўр-кўрона жоҳилият байроғи бу – асл ва тамал мақсади Аллоҳнинг калимасини олий қилиш бўлмаган ва ҳидоят йўли билан залолат йўлининг ораси аниқланиб, ажратиб олинмаган ҳар қандай ботил байроқдир. Аллоҳ таоло айтди: **“Кимки, бу дунёда кўр-гумроҳ экан, бас, у Охиратда ҳам кўр ва бутунлай йўлдан озгувчидир”**. (Исро: 72)

Жоҳилият жанги икки турга бўлинади:
1_ Куфр, ширк ва ридда жанги:
Унинг ҳадди – чегараси (таърифи): жангнинг тоғут йўлида ва унга ёрдам бериш учун бўлиши. Аллоҳ таоло айтди: **“Иймон келтирганлар Аллоҳ йўлида жанг қиладилар, кофир кимсалар эса тоғут йўлида жанг қиладилар. Бас, (эй мўминлар), шайтоннинг дўстларига қарши жанг қилингиз! Шубҳасиз, шайтоннинг макри заиф бўлгувчидир”**. (Нисо: 76)

2_ Ҳаром қилинган маъсият жанги:

Жундуб ибн Абдуллоҳ Ал-Бажли розияллоҳу анҳу айтади: Росулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам айтдилар: **“Ким кўр байроқ остида, асабият (уруғчилик, миллатчилик)га чақириб ёки асабиятга нусрат бериб ўлдирилса – демак жоҳилият ўлимида ўлибди”**. (Саҳиҳи Муслим)
Абу Ҳурайра роҳияллоҳу анҳудан, у киши Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламдан ривоят қилади, у зот айтдилар: **“Ким тоатдан чиқиб, жамоатдан ажраган ҳолда ўлса – жоҳилият ўлими билан ўлибди. Ким кўр-кўрона байроқ остида: тўдаси (уруғи, қабиласи, қавми) учун ғазабланган боис жанг қилса ёки уруғчиликка чақирса ёки уруғчилик (бир уруғ,**

бир қабила бўлгани) учун ёрдам берса ва шу аҳволда ўлдирилса – жоҳилият ўлимида ўлибди. Ким менинг умматимга қарши чиқиб, яхшиси-ю ёмонини урса (калтакласа, азобласа), мўминларини (жонига қасд қилишдан) ҳазар қилмаса ва аҳд эгасига берган (яъни: кофир билан тузган) аҳдига вафо қилмаса — у мендан эмас ва мен ҳам ундан эмасман". (Муслим ривояти)

Далил бўлувчи жойи: ким агар имомсиз, бошбошдоқ ҳолда (яшовчи) жоҳилият аҳлининг ўлими каби ўлса, яъни мусулмонларнинг сафини бўлиб, сўзларини айириб ёки мақбул бир таъвили бўлмагани ҳолда улар билан жанг қилиб уларга қарши чиқса (ва шу ҳолида ўлим топса) ва ким даъвоси кўр-кўрона, йўналиши аниқ бўлмаган байроқ остида жанг қилса; худди бир қавмнинг асабият ва қабилачилик учун жанг қилгани каби, (шундайки) тўдаси учун ғазаб қилади ёки асабиятга чақиради ёки асабият (кабиласи ёки уруғи ёки миллати бўлгани учунгина) ёрдам беради – демак у, бу ишларида Аллоҳга қуллик қилиб, Унга ибодат ўлароқ эмас, нафсининг шаҳвати учун жанг қиляпти, нафси учун ғазабланяпти, қавми ва ҳавоси учун тарафкашлик қиляпти. Зеро мақталган ҳамият бу – очиқ-равшан тавҳид байроғига тобе бўлган ҳамиятдир.
Аллоҳнинг йўлида бўлмаган ҳар қандай байроқнинг кўр жоҳилият байроғи деб номланишида ҳеч шубҳа йўқдир. Саҳиҳи Муслимда Жобир розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинган ҳадисда келган, у киши айтади: "Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам билан бирга бир ғазотда эдик. Бир муҳожир (Мадинага Маккадан ҳижрат қилган саҳобалардан бири) бир ансор (мадиналик мусулмонлардан бири)нинг орқасидан тепди. Шунда ансор: "Эй ансорлар, ёрдамга!" деди. Муҳожир эса: "Эй муҳожирлар, ёрдамга!" деди. Росулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: **"Бу жоҳилият чақириғи нима деган гап?!"** — дедилар. Саҳобалар айтишди: "Эй Росулуллоҳ, муҳожирлардан бўлган бир одам ансорлардан бирининг орқасидан тепди". Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: **"Қўйинглар, бу расво (оқибати ёмон) ишдир!" — дедилар"**.

Далил бўлувчи жойи: яратилганларнинг энг яхшилари бўлмиш, Аллоҳ таоло ваҳийда уларни мақтаб: **"Муҳожир ва ансорларнинг биринчи пешқадамлари ва уларга чиройли амаллар билан эргашган зотлар — Аллоҳ улардан рози бўлди ва улар ҳам Ундан рози бўлдилар. Яна (Аллоҳ) улар учун остидан дарёлар оқиб турадиган, улар абадий қоладиган жаннатларни тайёрлаб қўйди. Мана шу буюк бахтдир"**, (Тавба: 100) деган Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг саҳобалари орасида содир бўлган воқеага нисбатан шаръий васф собит бўлгач, (уларни Аллоҳ Қуръонда мақтаган бўлсада) байроқ ва мақсадлари ҳақдан бошқа нарса учун тарафкашликка айланганда, Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам бу ишни "Жоҳилият даъвоси" деб атадилар.

Бу дунё ҳукмлари билан Охират ҳукмларини ажратиш, фарқини билиш зарур. Зеро кўр байроқ остида жанг қилишдан барий бўлган ҳар бир киши (ушбу масала бўйича) Аллоҳга осийликдан мустасноди. Чунки бу одам ўзининг бароати билан асабият даъвосидан чиқиб кетди, тоғутга нусрат бериш ҳамда муртад тоифанинг диндан чиқарувчи аслида (улар билан) бирга бўлишдан чиқиб кетди. Демак дини, шарафи, моли, жони ва ери учун жанг қилган киши кўр (жоҳилият) байроқдан омонда қолибди. Чунки унинг ўз асос мақсади бор. Тўғри асос мақсад бу – шариат унга тарғиб қилган (бошқалардан ажратиб турувчи) сифат бўлиб, шариат унинг аҳлини "шаҳидлар" деб номлади. Саид ибн Зайддан ривоят қилинади: Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам дан: у зот айтдилар: **"Ким молини (ҳимоя қилиб) ўлдирилса – шаҳиддир, ким аҳли оиласини ёки жонини ёки динини (ҳимоя қилиб) ўлдирилса – шаҳиддир"**. (Абу Довуд, Термизий, Насоий ва Аҳмад ривояти)

Модомики кўринган ва эълон қилинган байроқ кўр жоҳилият байроғи экан, бу (мажбуриятдан жоҳилият байроғи остида аҳли, моли ва жонини ҳимоя қилиш учун жангга чиққан, аслида эса у байроқдан барий бўлган киши)нинг иши Аллоҳга ҳаволадир. Агар ўлдирилса, мақсади, муроди ва жангга чиқишдан қалбига туккан ниятига кўра қайта тирилади. Ойша розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади, у киши айтдилар: Росулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам айтдилар: **«Каъбага бир қўшин ҳужум қилгани отланади, сўнг бир ердаги саҳрога етганларида уларнинг аввалидан охиригача ер ютади!» «Эй Росулуллоҳ, уларнинг ораларида оддий аҳоли ва улардан бўлмаган (яъни Каъбага ҳужум қилиш ниятида бўлмаган)лари ҳам бўла туриб қандай қилиб уларнинг аввалидан охиригача ер ютади?» -дедим. Росулуллоҳ дедилар: Уларнинг аввалидан охиригача ер ютади сўнг (Қиёмат кунида) ниятларига қараб қайта тириладилар»**. (Муттафақун алайҳ, бу лафз Бухорийники)

Мудофаа – (душман билан) чегара чизиғида вазифада турган муфтий шаръий мақсадлар ва соғлом мувозанат тушунчаларини эҳтиёж вақтида баён қилиб бериши зарурдир. Бу каби вазиятда "икки яхшиликнинг яхшироғи" ва "икки ёмонликнинг ёмонроғи" қоидасини ишга солиш зарур. Шайхул Ислом Ибн Таймия "Фатово" (10/512) да шундай дейди: "Шунингдек, вожиблигида шубҳаланаётган ишни, эҳтиёт шарт адо қилиб қўйиши – "вараъ"дандир, лекин мана бу (яъни:

муаллиф бундан олдин зикр қилинган қайдлар) жиҳатдан (шундай). Комил вараъ эса, инсон икки яхшиликнинг яхшироғи ва икки ёмонликнинг ёмонроғи (қоидасини) билиши (англаб етиши)дир. Ва билиши керакки, шариат – манфаатларга эришиш, уларни камолига етказиш ҳамда зиёнларни тўхтатиш ва камайтириш устига қурилгандир. Бўлмасам, шаръий манфаат ва шаръий зиённи бажариш ва тарк қилиш ўртасида мувозанатни сақлай олмаган киши – вожибларни тарк қилиб, ҳаром қилинган ишларни қилиши мумкин ва бу нарсани вараъ деб билади. Худди золим амир билан (унинг қўл остида) жиҳод қилишни тарк қилган ва буни вараъ деб билган киши каби. Жума ва жамоат намозларини бидъати ёки фожирлиги бор имомнинг орқасидан ўқишни тарк қилади ва буни вараъдан деб билади. Ростгўйнинг гувоҳлигини қабул қилишдан ва олимдан, унда жуда оз миқдорда бидъати бўлгани учун илм олишдан бош тортади ва (шу билан) эшитиши вожиб бўлган ҳақни тарк қилганини вараъдан деб билади". Таржимондан изоҳ: Вараъ — кишининг ҳаромга ёки унга олиб борадиган шубҳали нарсаларга тушишдан қўрқиб, улардан ўзини тийиши.

Хулоса шуки:

Ким агар нусрат берилган тоифа (Аллоҳ уни азиз қилсин) мужоҳидлари сафига қўшилиш имконини топа олмаса, чорасиз мусулмонларнинг ҳурумотлари – юртлари, жонлари, шарафларини босқинчи душманнинг ҳужумидан мудофаа қилиш – бунга қодир кишига ҳар қандай ҳолатда ҳам фарзи айндир, (фақат) кўр байроқ остига кирмасдан, ридда армиясига қўшилмасдан. Чунки уларнинг байроқлари остида жанг қилиш зоҳир (кўриниб турган) куфрдир-ки, модомики (бу нарсадан четланишнинг) имкони бор экан, банда ўзини бу нарсага тушуриши ва ҳалокатга етаклаши ҳаромдир. Аллоҳ таоло айтди: **«(Эй мўминлар), сизларга нима бўлдики, Аллоҳ йўлида ва «Эй Роббимиз, бизни аҳолиси золим бўлган бу шаҳардан чиқар ва бизга Ўз ҳузурингдан бир дўст бергин, бизга Ўз ҳузурингдан бир ёрдамчи қилгин», деяётган эркаклар, аёллар ҳамда болалардан иборат бўлган бечораларни (қутқариш) йўлида жанг қилмаяпсизлар?!»** (Нисо: 75)

Агар шаръан жоиз васила – йўллар топилмаса, ҳар бир мукаллаф, қодир мусулмон эркакка якка ўзи ёки диёнати жиҳатидан аҳли сунна вал жамоа бўлган кичик бир жамоат билан бирга душманни даф қилиши вожибдир. Агарчи, ортида Аллоҳнинг шариати билан бошқарилмаётган ер тургани (масаласи)ни четга суриб туриб, зоҳирида ана ўша кўр байроқ остида бўлишга мажбур бўлса ҳам. Чунки яҳудлар ҳурумотлар ва муқаддасотларни мубоҳ қилишди, топташди. Аллоҳнинг ҳукми (шариат билан ҳукм қилиш) эса, истаган истасин, бош тортган бош тортсин, барибир келади. Бу Аллоҳнинг ваъдасидир, Аллоҳ эса ваъдасига хилоф қилмайди. Аллоҳ таоло айтди: **"Аллоҳ сизлардан иймон келтирган ва солиҳ амаллар қилган зотларга ҳудди сиздан илгари ўтган зотларни (Ер юзига) халифа-ҳукмрон қилганидек, уларни ҳам Ер юзида халифа қилишни ва улар учун Ўзи рози бўлган (Ислом) динини ғолиб-мустаҳкам қилишни ҳамда (ҳолларини) хавфу-хатарларидан сўнг тинчлик-хотиржамликка ўзгартиришини ваъда қилди. Улар Менга ибодат қилурлар ва Менга бирон нарсани шерик қилмаслар. Ким мана шундан кейин (неъматга) кофир бўлса (нонкўрлик қилса), бас, ана ўшалар фосиқлардир"**. (Нур: 55)

Ичимиздан Аллоҳнинг ҳар бир қули шахсан ўзи (ўзи учун) жавобгардир, натижаларга эришиш ё бўлмасам (натижаларга) шахсан ўзи гувоҳи бўлиши зиммасига юклатилмаган. Аллоҳга ниятини холис қилган ҳолда, соғлом ақида билан ва мана бу яҳудларнинг ҳамда анави шиалашиб кетган ихвончиларнинг куфридан Аллоҳнинг ҳузурида безор бўлган ҳолда олдинга қадам босиши етади. Аллоҳ таоло айтди:

«Бас, (эй Муҳаммад алайҳис-салоту вас-салом), Аллоҳ йўлида жанг қилинг. Сиз (бошқалар учун эмас) фақат ўзингиз учун мукаллафсиз ва (айни вақтда) мўминларни (жиҳодга, жангга) тарғиб қилинг, унданг! Шояд Аллоҳ кофир бўлган кимсаларнинг шиддатини даф қилса, Аллоҳ қуввати ортиқ, азоби қаттиқ Зотдир». (Нисо: 84)

Айни дамда унинг бу амали (яъни яҳудлар билан жанги, бирор амалиёти) анави орқасидаги муртадларга нисбатланиб қолмаслигига (иложи борича) ҳаракат қилганига ишонч ҳосил қилиши лозим. Чунки бу нарса (амалиётнинг муртадларга нисбатланиши)да ботилни безаш ва содда авом аҳли суннани (ҳақдан) чалкаштириш бор.

Аллоҳ энг Олий ва энг Билувчидир.